

ІНФОРМАЦІЙНІ ТА ОГЛЯДОВІ ЛИСТИ ВИЩОГО ГОСПОДАРСЬКОГО СУДУ УКРАЇНИ

Про Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо виконання господарських зобов'язань»

Інформаційний лист Вищого господарського суду України
від 27.12.2012 № 01-06/1941/2012

У зв'язку з прийняттям Верховною Радою України Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо виконання господарських зобов'язань» від 02.10.2012 № 5405-VI (набрав чинності 04.11.2012, крім пункту 6 розділу I, який набирає чинності 19.01.2013, далі – Закон) вважаємо за необхідне звернути увагу на таке.

1. Статтю 86 Господарського процесуального кодексу України доповнено частиною третьою, згідно з якою ухвала про накладення арешту на майно або зняття з нього арешту може бути винесена господарським судом у разі:

- визнання недійсним кредитного договору, в якому виконання зобов'язання позичальника забезпечено заставою майна;
- визнання недійсним договору застави, яким забезпечується виконання позичальником своїх зобов'язань за кредитним договором.

2. Цивільний кодекс України (далі – ЦК України) доповнено новою статтею 1057¹, яка визначає правові наслідки недійсності кредитного договору.

У рішенні про визнання недійсним кредитного договору судом в обов'язковому порядку за заявою сторони має бути вирішено питання про застосовування наслідків недійсності правочину, передбачених частиною першою статті 216 ЦК України, та визначення грошової суми, яка має бути повернута кредитодавцю.

Статтею 1057¹ ЦК України визначено також порядок забезпечення позову про визнання недійсним кредитного договору та

договору застави, який забезпечував виконання зобов'язання позичальника за кредитним договором.

Так, під час розгляду справи або у прийнятті рішення про визнання недійсним кредитного договору, в якому виконання зобов'язання позичальника забезпечено заставою майна позичальника або поручителя, суд за заявою кредитодавця накладає арешт на таке майно.

Відповідною нормою передбачено зняття арешту з майна у випадку, коли протягом 30 днів з дня набрання законної сили рішенням суду про визнання недійсним кредитного договору кошти у розмірі, визначеному судом, будуть повернуті кредитодавцю.

При цьому якщо у зазначений строк зобов'язання повернути кошти не виконано, кредитодавець має право звернутися до суду з позовом про звернення стягнення на арештоване майно.

У такому разі арешт на майно підлягає зняттю після виконання зобов'язання повернути кредитодавцю кошти у розмірі, визначеному судом.

Водночас під час розгляду справи або при прийнятті рішення про визнання недійсним договору застави, який забезпечував виконання зобов'язання позичальника за кредитним договором, суд за заявою кредитодавця накладає арешт на майно, яке було предметом застави.

Зняття такого арешту може мати місце після виконання зобов'язання повернути кредитодавцю кошти за кредитним договором, а у разі визнання кредитного договору

недійсним — після виконання зобов'язання повернути кредитодавцю кошти в розмірі, визначеному судом відповідно до частини першої статті 1057¹ ЦК України.

За змістом приписів статті 1057¹ ЦК України господарський суд зобов'язаний вирішувати питання щодо накладення арешту на майно у випадках, передбачених частинами другою і п'ятою цієї статті ЦК України.

3. У зв'язку із зазначеними змінами Господарський кодекс України доповнено положенням, яке передбачає, що правові наслідки недійсності кредитного договору, а також недійсності договору застави, яким забезпечується виконання позичальником своїх зобов'язань за кредитним договором, визначаються ЦК України.

4. Дія Закону поширюється на кредитні договори та договори застави, укладені після набрання ним чинності.

5. Внесено низку змін до чинної редакції Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом».

Господарські суди не мають права зупиняти провадження у справах про банкрутство, порушених після набрання Законом чинності.

Законом встановлено новий порядок схвалення плану санації кредиторами.

Повноваження щодо схвалення плану санації боржника віднесено до компетенції зборів кредиторів, у зв'язку з чим план санації схвалюється не комітетом, а зборами кредиторів.

При цьому Закон передбачає обов'язкове погодження плану санації всіма кредиторами, вимоги яких забезпечені заставою майна боржника. Це стосується також ініціювання процедури банкрутства боржника, що здійснює санацію його керівником.

Отже, план санації вважається схваленим, якщо на зборах кредиторів таке рішення підтримане більш як половиною голосів конкурсних кредиторів та за умови, що всі кредитори, вимоги яких забезпечені заставою майна боржника, письмово погодили план санації.

Водночас якщо один з кредиторів або всі

кредитори, вимоги яких забезпечені заставою майна боржника, не погоджують план санації, інші кредитори можуть прийняти рішення про виділення речей, наданих у заставу з майна боржника, їх продаж на аукціоні та задоволення вимог таких кредиторів за рахунок отриманих від продажу коштів або рішення про викуп боргу відповідно до відомостей реєстру вимог кредиторів з обов'язковим наданням господарському суду відповідного договору.

Законом передбачено, що якщо протягом шести місяців з дня винесення ухвали про санацію до господарського суду не подано плану санації боржника, господарський суд приймає рішення про визнання боржника банкрутом і відкриття ліквідаційної процедури відповідно до чинної редакції Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом», тобто за наявності підстав, передбачених цим Законом.

Приписи Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» у редакції Закону застосовуються господарськими судами під час розгляду справ про банкрутство, провадження в яких порушено після набрання Законом чинності.

6. Змінами до Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» у редакції Закону України від 22.12.2011 № 4212-VI (далі — Закон про банкрутство), який набирає чинності 19.01.2013, визначено новий порядок застосування Закону про банкрутство.

Положення Закону про банкрутство застосовуються господарськими судами під час розгляду справ про банкрутство, провадження в яких порушено після набрання ним чинності.

Водночас положення Закону про банкрутство, що регулюють продаж майна в провадженні у справі про банкрутство, застосовуються господарськими судами під час розгляду справ про банкрутство, провадження у яких порушено до набрання ним чинності.

Положення Закону про банкрутство, що регулюють ліквідаційну процедуру, застосо-

вуються господарськими судами також під час розгляду справ про банкрутство, провадження у яких порушено до набрання чинності Законом про банкрутство, якщо на момент набрання ним чинності господарським судом не було прийнято постанову про визнання боржника банкрутом і відкриття ліквідаційної процедури.

Крім того, Закон про банкрутство доповнено положенням щодо обов'язкового погодження плану санації всіма кредиторами, вимоги яких забезпечені заставою майна боржника, при ініціюванні процедури банкрутства боржника, що здійснює санацію його керівником.

У Законі про банкрутство виключено положення про визначення фінансового становища боржника в підготовчому засіданні суду чи під час розгляду справи про банкрутство господарським судом за допомогою судової експертизи, призначеної відповідно до вимог Закону України «Про судову експертизу».

Із Закону про банкрутство виключено також положення про вирішення судом питання щодо доцільності затвердження плану санації або мирової угоди у разі якщо забезпечені кредитори не погодили план санації або не схвалили мирової угоди і комітет кредиторів не прийняв жодного із запропонованих Законом про банкрутство рішень.

Зазначені зміни до Закону про банкрутство діють з моменту набрання ним чинності.

7. Законом внесено зміни до Закону України «Про виконавче провадження».

Законом встановлено, що однією з підстав для закінчення виконавчого провадження є не ліквідація боржника – юридичної особи та передача виконавчого документа ліквідаційній комісії, а визнання боржника банкрутом.

Згідно зі змінами копії постанов державного виконавця про арешт коштів чи майна боржника надсилаються також й органам, що ведуть Державний реєстр об'єктів рухомого майна.

Разом з тим, проводячи опис майна боржника – юридичної особи та накладаючи арешт на нього, державний виконавець також використовує відомості щодо належного боржнику майна за даними бухгалтерського обліку.

При цьому арешт майна боржника поширюється на усі поточні рахунки боржника, у тому числі ті, що будуть відкриті боржником після винесення державним виконавцем постанови про арешт майна.

Законом визначено граничний розмір витрат, пов'язаних з організацією та проведенням прилюдних торгів, аукціонів або реалізацією майна боржника на комісійних умовах, який становить не більше п'яти відсотків вартості реалізації майна.

8. З повним текстом Закону можна ознайомитися у газеті «Голос України» від 03.11.2012 № 208, а також в юридичних інформаційно-пошукових системах, зокрема, «Законодавство» та «Ліга».

9. Про викладене повідомляється в порядку інформації та для врахування у розгляді справ.

Голова Вищого
господарського суду України

В. Татков